

Laidiens: 20.05.2011., Nr. 78

Ministru kabineta noteikumi Nr.381

Rīgā 2011.gada 17.maijā (prot. Nr.31 29.§)

Dabas lieguma "Dziļezers un Riebezers" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi

*Izdoti saskaņā ar likuma
"Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām"
14.panta otro daļu un 17.panta otro daļu*

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka:

1.1. dabas lieguma "Dziļezers un Riebezers" (turpmāk – dabas liegums) individuālo aizsardzības un izmantošanas kārtību;

1.2. dabas lieguma apzīmēšanai lietojamās speciālās informatīvās zīmes paraugu, tās izveidošanas un lietošanas kārtību.

2. Dabas liegums izveidots, lai saglabātu subglaciālo iegultņu ezeru sistēmu ar Riebezeru un Dziļezeru, kas ir viens no dziļākajiem ezeriem Latvijā, ezerus ietverošos platlapju un jauktos mežus, aizsargājamus meža biotopus, īpaši aizsargājamo putnu sugu dzīvotnes, lakšu audzes, kā arī ģeoloģiski, bioloģiski un ainaviski vērtīgu teritoriju.

3. Dabas lieguma platība ir 352 ha. Dabas lieguma funkcionālo zonu shēma ir noteikta šo noteikumu 1.pielikumā, funkcionālo zonu robežu apraksts – šo noteikumu 2.pielikumā, bet aizsargājamo koku (vietējo un citzemju sugu dižkoku) saraksts – šo noteikumu 3.pielikumā.

4. Dabas lieguma robežas dabā apzīmē ar speciālu informatīvo zīmi, kuras paraugs, izveidošanas un lietošanas kārtība noteikta šo noteikumu 4.pielikumā.

5. Dabas liegumā ir noteiktas šādas funkcionālās zonas:

5.1. regulējamā režīma zona;

5.2. dabas lieguma zona;

5.3. ainavu aizsardzības zona.

6. Dabas aizsardzības pārvalde nosaka ierobežotas pieejamības statusu informācijai par dabas liegumā esošo īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu un īpaši aizsargājamo biotopu atrašanās vietu, ja tās atklāšana var kaitēt vides aizsardzībai. Šādu informāciju izplata tikai ar Dabas aizsardzības pārvaldes rakstisku atļauju.

7. Dabas aizsardzības pārvalde, izsniedzot rakstisku atļauju noteikumos minētajām darbībām, izmanto dabas aizsardzības plānā ietverto informāciju un jaunāko pieejamo informāciju par īpaši aizsargājamām sugām un biotopiem dabas lieguma teritorijā. Dabas aizsardzības pārvaldes atļauja nav nepieciešama šo noteikumu 9.punktā un 12.9., 14.3.2., 14.12. un 23.3.apakšpunktā minētajām darbībām, kurām saskaņā ar normatīvajiem aktiem par ietekmes uz vidi novērtējumu Valsts vides dienests izsniedz tehniskos noteikumus vai veic sākotnējo ietekmes uz vidi novērtējumu.

II. Vispārīgie aprobežojumi visā dabas lieguma teritorijā

8. Visā dabas lieguma teritorijā aizliegts:

8.1. ierīkot jaunus atkritumu poligonus;

8.2. audzēt ģenētiski modificētus kultūraugus;

8.3. atjaunot un ieaudzēt mežu ar citzemju sugām;

8.4. lietot mežaudzēs minerālmēslus un ķīmiskos augu aizsardzības līdzekļus, izņemot ainavu aizsardzības zonu, kā arī izņemot repelentus pārnadžu atbaidīšanai un feromonus koku stumbra kaitēkļu ierobežošanai;

8.5. lietot ūdensputnu medībās šāviņus, kas satur svinu;

8.6. nobraukt no ceļiem un pārvietoties ar mehāniskiem transportlīdzekļiem, tricikliem, kvadricikliem un mopēdiem pa meža un lauksaimniecības zemēm, izņemot pārvietošanos, kas saistīta ar šo zemju apsaimniekošanu un uzraudzību;

8.7. iegūt derīgos izrakteņus, izņemot pazemes ūdens ieguvi personiskām vajadzībām.

9. Bez Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiskas atļaujas aizliegts veikt darbības, kas izraisa pazemes ūdeņu, gruntsūdeņu un virszemes ūdeņu līmeņa maiņu.

10. Zemes vienību sadalīšana atļauta tikai tad, ja katras atsevišķās zemes vienības platība pēc sadalīšanas nav mazāka par trim hektāriem. Šis nosacījums neattiecas uz zemes vienībām, kas tiek atdalītas infrastruktūras un inženierkomunikāciju būvniecībai vai uzturēšanai un kuru apbūves nosacījumus nosaka vietējās pašvaldības teritorijas plānojumā.

III. Regulējamā režīma zona

11. Regulējamā režīma zona ir izveidota, lai saglabātu Latvijā un Eiropas Savienībā īpaši aizsargājamu mežu biotopu – nogāžu un gravu mežus, kā arī īpaši aizsargājamo augu sugu – lakša *Allium ursinum* un birztaļu diždadža *Arctium nemorosum* atradnes.

12. Regulējamā režīma zonā ir aizliegta saimnieciskā un cita veida darbība, izņemot šādas darbības:

12.1. teritorijas aizsardzības režīma ievērošanas kontrole;

12.2. ugunsdzēsības un ugunsdrošības pasākumu īstenošana, kā arī cilvēku glābšana un meklēšana;

12.3. teritorijas apmeklēšana;

12.4. ogošana un sēņošana, nebojājot zemsedzi;

12.5. gājēju takas uzturēšana un atjaunošana;

12.6. bīstamo koku (koki, kas apdraud cilvēku dzīvību un veselību vai takas infrastruktūru) ciršana un novākšana, tos nocirstus atstājot mežaudzē;

12.7. meža dabiskā atjaunošana 77.kvartāla 20.nogabalā;

12.8. meža inventarizācija un meža monitorings;

12.9. ar Dabas aizsardzības pārvaldes rakstisku atļauju:

12.9.1. zinātnisko pētījumu veikšana un monitorings;

12.9.2. ekosistēmu, īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu un īpaši aizsargājamo biotopu aizsardzībai un saglabāšanai nepieciešamo pasākumu īstenošana.

IV. Dabas lieguma zona

13. Dabas lieguma zona ir izveidota, lai saglabātu aizsargājamās ezeru (dabīgi eitrofi ezeri ar iegrimušo ūdensaugu un peldaugu augāju) un zālāju biotopus, kā arī īpaši aizsargājamo putnu sugu dzīvotnes un subglaciālās iegultnes dabas ainavas.

14. Dabas lieguma zonā aizliegts:

14.1. pārvietoties pa ezeriem ar ūdens motocikliem, motorlaivām un kuteriem, kuru mehāniskā dzinēja jauda pārsniedz 3,7 kW, izņemot valsts un pašvaldību institūciju amatpersonas, kuras pilda dienesta pienākumus, kā arī pilnvarotās personas, kuras kontrolē vides normatīvo aktu ievērošanu, tajā skaitā zveju;

14.2. pļaut lauksaimniecībā izmantojamās zemes un lauces virzienā no malām uz centru. Ja reljefs ir nelīdzens, lai samazinātu dzīvnieku bojāeju, pļauj slejās virzienā no lauka atklātās malas (arī no pagalma, ceļa, atklāta grāvja, žoga vai ezera) uz krūmāju vai mežu;

14.3. mainīt zemes lietošanas kategoriju, izņemot:

14.3.1. dabiski apmežojušās vai pirms aizsargājamās teritorijas izveidošanas apmežotas lauksaimniecības zemes lietošanas kategorijas maiņu uz kategoriju "mežs" vai "krūmājs" un zemes lietošanas kategorijas maiņu no kategorijas "krūmājs" uz kategoriju "mežs";

14.3.2. ar Dabas aizsardzības pārvaldes rakstisku atļauju:

14.3.2.1. īpaši aizsargājamo biotopu un īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu atjaunošanu;

14.3.2.2. publiski pieejamu dabas tūrisma un izziņas infrastruktūras objektu (piemēram, taku, skatu torņu, telšu vietu, stāvlaukumu, apmeklētāju un informācijas centru) ierīkošanu;

14.3.2.3. ceļu, inženierkomunikāciju un citu inženierbūvju restaurāciju un rekonstrukciju, ja tiek mainīts trases platums vai novietojums;

14.4. veikt darbības, kuras maina ezeru, upju un strautu krasta līniju un gultni;

14.5. kurināt ugunscurus ārpus speciāli ierīkotām vietām, kuras nodrošina uguns tālāku neizplatīšanos, izņemot ugunscurus ciršanas atlieku sadedzināšanai atbilstoši meža apsaimniekošanu regulējošajiem normatīvajiem aktiem;

14.6. novietot treilerus ārpus šo noteikumu 1.pielikumā norādītajām vietām;

14.7. rīkot autosacensības, motosacensības, rallijus, treniņbraucienus, izmēģinājuma braucienus, kā arī rīkot ūdens motosporta un ūdensslēpošanas sacensības, Nacionālo bruņoto spēku un zemessargu mācības;

14.8. uzstādīt vēja elektrostacijas;

14.9. bojāt vai iznīcināt (arī uzarot, kultivējot vai ieaudzējot mežu) pļavas;

14.10. ierīkot iežogotas platības savvaļas dzīvnieku turēšanai nebrīvē;

14.11. iepludināt ezeros notekūdeņus;

14.12. bez Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiskas atļaujas:

14.12.1. organizēt brīvā dabā publiskus pasākumus un nometnes, kurās piedalās vairāk par 60 cilvēkiem, izņemot pasākumus un nometnes, kas tiek organizētas šim nolūkam paredzētās un speciāli ierīkotās vietās;

14.12.2. ierīkot jaunas un paplašināt esošās atpūtas vietas.

15. Meža zemēs aizliegts:

15.1. veikt mežsaimniecisko darbību no 15.marta līdz 31.jūlijam, izņemot:

15.1.1. meža ugunsdrošības un ugunsdzēsības pasākumus;

15.1.2. meža atjaunošanu ar rokas darbarīkiem;

15.1.3. bīstamo koku ciršanu un novākšanu;

15.2. cirst kokus galvenajā cirtē un rekonstruktīvajā cirtē;

15.3. cirst kokus kopšanas cirtē (izņemot sausos kokus), ja valdaudzes vecums pārsniedz:

15.3.1. ozolu audzēm – 60 gadu;

15.3.2. egļu, bērzu, melnalkšņu, ošu un liepu audzēm – 50 gadu;

15.3.3. apšu audzēm – 30 gadu;

15.4. atzarot augošus kokus mežaudzēs, izņemot koku atzarošanu skatu punktu ierīkošanai un uzturēšanai, elektropārvades un citu komunikāciju uzturēšanai, kā arī satiksmes drošībai uz ceļiem;

15.5. ierīkot jaunus ceļus mežā;

15.6. atjaunot mežu stādot vai sējot;

15.7. bojāt vai iznīcināt (arī uzarot vai kultivējot) meža pļavas un lauces;

15.8. cirst dobumainus kokus, kā arī kokus ar lielām putnu ligzdām;

15.9. cirst platlapjus (ozolus, liepas, ošus, gobas, vīksnas, kļavas), melnalkšņus un mežābeles;

15.10. cirst kokus, kuru caurmērs 1,3 metru augstumā virs koku sakņu kakla pārsniedz 60 centimetrus, izņemot bīstamos kokus.

16. Ja slimību inficētie, kaitēkļu invadētie vai citādi bojātie koki rada masveidīgas kaitēkļu savairošanās draudus un var izraisīt audžu bojāeju ārpus dabas lieguma, bojātos kokus atļauts cirst sanitārajā cirtē pēc Valsts meža dienesta sanitārā atzinuma, kurā noteikts konkrēts bojāto koku izvākšanas apjoms.

17. Mežaudzēs uz hektāru saglabā ne mazāk kā 20 kubikmetru sausu stāvošu koku, svaigi vējgāztu koku un kritalu, kuru diametrs resnākajā vietā pārsniedz 25 centimetrus. Ja to kopējais apjoms ir lielāks, vispirms saglabā resnākos kokus. Pieļaujams izvākt svaigi vējgāztas egles, kuru apjoms pārsniedz 5 kubikmetrus uz hektāru un kuras saskaņā ar Valsts meža dienesta atzinumu var izraisīt mežaudžu bojāeju masveidīgas kaitēkļu savairošanās dēļ.

18. Sausos kokus un kritalas šo noteikumu 17.punktā minētajā apjomā, kā arī nocirstos bīstamos kokus un nocirsto koku celmus atstāj mežaudzē, lai meža ekosistēmā svarīgām sugām nodrošinātu dzīvesvietu – trūdošo (atmirušo) koksni.

19. Meža atjaunošanas un jaunaudžu kopšanas prasības neattiecinā uz mežaudzēm, kurās vējgāzes, vējlauzes, slimību infekcijas vai kaitēkļu invāzijas dēļ mežaudzes šķērslaukums kļuvis mazāks par kritisko šķērslaukumu un vēja gāztie, bojātie, sausie stāvošie koki un kritalas netiek izvēktas.

20. Kopšanas cirtē uz cirsmas hektāru saglabā vismaz 15 dzīvotspējīgus vecākos un lielākos kokus (ekoloģiskos kokus), vispirms saglabājot resnākos (koku caurmērs lielāks par valdošās koku sugas koku vidējo caurmēru) ozolus, liepas, priedes, ošus, gobas, vīksnas, melnalkšņus un kļavas, kā arī ievērojot šo noteikumu 15.9.apakšpunkta nosacījumus. Ja šādu koku mežaudzē nav, vispirms saglabā apses un bērzus, kā arī kokus ar lieliem un resniem zariem, dobumainus kokus un kokus ar deguma rētām.

21. 100 m platā joslā ap ezeriem pēc ciršanas aizliegts atstāt neizvēktus vai nesadedzinātus nocirstos krūmus un koku zarus.

V. Ainavu aizsardzības zona

22. Ainavu aizsardzības zona izveidota, lai saglabātu apvidum raksturīgo viensētu ainavu un sekmētu lieguma teritorijas ilgtspējīgu apsaimniekošanu.

23. Ainavu aizsardzības zonā aizliegts:

23.1. ainaviski vērtīgajās teritorijās (ja tādas noteiktas vietējās pašvaldības teritorijas plānojumā) veikt darbības, kas būtiski pārveido ainavu un tās elementus, maina kultūrvēsturiskās vides īpatnības un reģionam raksturīgos ainavu elementus vai samazina bioloģisko daudzveidību un ainavas ekoloģisko kvalitāti;

23.2. veikt būvniecību vai ierīkot stādījumus un ieaudzēt mežu, kas var aizsegst skatu no publiski pieejamiem skatu punktiem un ainaviskiem ceļiem (ja tādi noteikti vietējās pašvaldības teritorijas plānojumā) uz ainavai raksturīgajiem elementiem un vērtībām;

23.3. bez Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiskas atļaujas saņemšanas:

23.3.1. ierīkot dabā publiski pieejamus dabas tūrisma un izziņas infrastruktūras objektus (piemēram, takas, maršrutus, skatu torņus, telšu vietas, stāvlaukumus, apmeklētāju centrus un informācijas centrus);

23.3.2. uzstādīt vēja elektrostacijas, kuru darba rata diametrs ir lielāks par pieciem metriem vai augstākais punkts pārsniedz 30 metru augstumu.

VI. Dabas pieminekļi

24. Noteikumi attiecas uz aizsargājamiem kokiem – vietējo un citzemju sugu dižkokiem (koki, kuru apkārtmērs 1,3 metru augstumā virs koka sakņu kakla vai augstums nav mazāks par šo noteikumu 3.pielikumā minētajiem izmēriem) un teritoriju ap kokiem vainagu projekcijas platībā, kā arī 10 metru platā joslā no tās (mērot no aizsargājamā koka vainaga projekcijas ārējās malas).

25. Dabas pieminekļa teritorijā aizliegts:

25.1. veikt darbības, kuru dēļ tiek bojāts vai iznīcināts dabas piemineklis vai mazināta tā dabiskā estētiskā, ekoloģiskā un kultūrvēsturiskā vērtība;

25.2. kurināt ugunscurus ārpus speciāli ierīkotām vietām, kuras nodrošina uguns tālāku neizplatīšanos;